

Het Straatnamen-abc

Oude Kerkstraat

Tussen Clarissenstraat en Koppel

De Sint-Petrusbasiliek te Boxtel is een laatgotische kruiskerk die gebouwd is in de 15e en 16e eeuw. De kerk is gebouwd op een kerkheuvel. Deze was oorspronkelijk eigendom van de Heer van Boxtel. De oudste vermelding van de kerk dateert van 1293. Reeds in 1290 is er sprake van een plebaan te Boxtel. Vermoedelijk is de eerste, Romaanse, kerk omstreeks dit jaar gebouwd. Het is heel goed denkbaar dat op de heuvel oorspronkelijk een burcht heeft bestaan, die echter verlaten wordt als Willem I van Boxtel het Kasteel Stapelen verwerft.

In 1380 wordt het Heilig Bloedwonder erkend, waardoor veel bedevaartgangers naar Boxtel komen. Daarom wordt het koor van de kerk in de 14e eeuw in gotische stijl vergroot. Fundamenten hiervan zijn in 1918 ontdekt.

In de 15e eeuw wordt met de bouw van de nieuwe, huidige, kerk begonnen. Men bouwt eerst een nieuwe toren, waarna de oude toren wordt afgebroken en het schip van de nieuwe kerk wordt gebouwd. Tufsteen van de Romaanse kerk wordt toegepast in de speklagen. Begin 16e eeuw wordt ook het priesterkoor vergroot en van straalkapellen voorzien. Mogelijk vindt dat al in 1491 plaats. De toren stamt waarschijnlijk uit 1469, als een nieuwe luidklok wordt aangeschaft.

In 1493 wordt de kerk tot kapittelkerk verheven "teneinde den goddelijcken dienst in de parochiale kercke van den dorpe van Boxtel (..) te vermeerderen". Het is het laatste kapittel dat in Brabant wordt ingesteld. Het bestaat uit negen kanunniken. Hiertoe moet uiteraard een koorgestoelte geplaatst worden. In 1561 wordt een nieuwe Heilig-Bloedkapel gebouwd.

In 1613 brandt de torenspits van de kerk af. In 1648 wordt de kerk door de hervormden overgenomen en krijgt een functie in de hervormde eredienst. Gezien het geringe aantal gelovigen

raakt de kerk verwaarloosd en in 1660 stort het schip in. Op 9 november 1800 stort bovendien, tijdens een storm, nog een overeind gebleven muur van het schip in.

Hoewel de katholieken hun kerk in 1798 weer terugkrijgen ontstaat er een twist over herbouw van de bestaande dan wel de bouw van een nieuwe kerk. Terwijl de Hervormden in 1812 een nieuw, door Hendrik Verhees ontworpen kerkgebouw betrekken, maken de katholieken nog gebruik van hun schuurkerk op de Burgakker. Pas in 1823 beginnen de katholieken met de herbouw, onder leiding van Gerrit Heessels. In 1827 wordt de hernieuwde kerk ingewijd.

In 1840 beginnen besprekingen tussen deken Franciscus de Wijs en orgelbouwer Franciscus Cornelius Smits. Het Smits-orgel wordt in 1842 opgeleverd, maar de ornamenten zijn pas in 1860 geheel voltooid. Het orgel telt evenveel orgelpijpen als het jaartal waarin het wordt opgeleverd (1842).

In 1925 wordt de kerk gerestaureerd.

In 2011 is aan de Petruskerk door de Romeinse Congregatie voor de Goddelijke Eredienst de eretitel van basiliek toegekend. Daarmee wordt deze kerk de 23ste basiliek in Nederland. Binnen de rooms-katholieke kerk is de titel basiliek een eretitel voor bijzondere kerken.

Bron: vrije encyclopedie en De Boxtelse St. Petrus van Piet Dorenbosch.

Christ van Eekelen, HeemkundeBoxtel